

Forfatter: Paludan-Müller, Fr.

Titel: Udrag fra ADAM HOMO ET DIGT (1839-1848)

Citation: Paludan-Müller, Fr.: "Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, II. Bind", i Paludan-Müller, Fr.: *Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, II. Bind*, udg. af CARL S. PETERSEN , 1909, s. 122. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-paludanm02-shoot-idm139964414343488/facsimile.pdf> (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, II. Bind

FEMTE SANG

Hvad Nød er størst? — Hvis Folk mig svare skulde,
Da i et stridigt Chor jeg fik til Svar:
Ved Alt at kjedes; nei, at staae til Nar;
Nei, naar for Kjærlighed man møder Kulde;
Nei, naar Ens Hustru bliver lagt i Mulde;
Nei, naar man end ilive hende har;
Nei, Sorg af Børn; nei, Sorg af gamle Synder;
Nei, Nærings sorg, naar den tilgavns begynder!

Vel, at jeg selv mig svare skal; thi Striden,
Uendelig og frugtende kun lidt,
Jeg dictatorisk ende kan mødeet.
Den største Nød — den mindste nu for Tiden,
Hvor liden Tro er Tegn paa megen Viden,
Og Hjerterne for Tvivlen gløde hedt —
Er, naar det Nat for Sjælens Øie bliver,
Naar den et Forsyn paa sin Vei opgiver.

Thi frem af Graven brat da sees at stige,
Med Scopieret af Jern og tunge Spor,
Den gamle Skjæbne, han, den Frygtelige,
Der med den sidste Hedning sank i Jord.
Da grunder atter han sit mørke Rige,
Hvori den kolde Haabløshed kun boer;
Da skeer ei meer Mirakler; da kun bukke
Man kan sig under Aaget ned og sukke.

Men Kredsen er ei sluttet: End bevæger
Et Hjerte sig i Verdens vide Bryst;
End er den stærke Læge til, som læger,
Den store Prædikant, som præker Trøst;
End er den Haand oplukt, som vederqvæger,
Det skarpe Øre sahent for hver Røst;
End seer et Øie ned; end skeer Mirakler
Til Hjælp for Mennesker, til Trøst for Stakler.

Ja, brudt er Lænkerne, de centnersvære,
 Som Aanden selv sig smeded i sin Nød;
 Da fri den sine Vaaben svang med Ære,
 Da var dens første Daad Tyrannens Død.
 Og dog er Skjæbnen til, kun at vi bære
 Den i os selv og i vort eget Skjød.
 Den kommer frem fra Inden, ei fra Uden;
 Den er vor Skakning, mens vi selv er Guden.

Dog er ei Guden Gud, saalidt som Roden
 Er Livets Rod, naar Planten bliver til;
 Vor Skjæbne lægges ydmyg os for Foden,
 Om op fra Støvet vi den reise vil.
 Den voxer, vexler i et evigt Spil,
 Men bliver aldrig fuldendt, aldrig moden.
 Den efter Væsnet ta'er bestandig Farve,
 Thi den er Psychens egentlige Larve.

Og som en Larve den tilsidst hensegner,
 Naar Sjælen bliver Eet med sin Idee;
 Thi Held og Uheld, Jordens Fryd og Væe,
 Det første Udkast skarpere kun tegner,
 At roent tilsidst vi Billedet maane see.
 Naar det er klæret, saa ei meer det blegner,
 (Men gjennem Kamp og Smerte kun det skeer)
 Da løfter Frihed Vingen — Skjæbnen er ei meer.

Til denne Tro var dog vor Helt ei kommen.
 Paa Livets Skillevei han just nu stod,
 Hvor Skjæbnen holdt sit Scepter ham imod,
 Og for hans frie Vandring sænkede Bommen.
 Han syntes alt han kunde høre Dommen,
 Den strenge, der var skreven som med Blod,
 Der sagde: Adam Homo skal gaae under,
 Mod Død og mod Fordærvelse han stunder!

Vel stopped han i Førstningen sit Øre
 For disse bitre, uheldsvangre Ord;
 Men da han klarere dem fik at høre,
 Og høre de gjenlød som i Chor:
 Da gjennem ham paa eengang Tanken foer,
 Ved Skjæbnens Stræng med egen Haand at røre,
 For at forsøge, om et Forsyn ei
 Endnu et Svar ham sendte paa hans Vel.

Hans Forsæt kaldte Haabet strax tillive:
Ja — udbød han — ja, Luft jeg have maa!
Af denne Afmagt maa jeg ud mig rive,
Hvis ikke reent tilgrunde jeg skal gaae.
End Hjulet rulle kan, som gik istaa,
End kan mit Liv et Stød jeg fremad give,
End kan en Udgang paa min Nød jeg see:
Forsynet selv mig giver en Idee!

Hidtil mit Liv sig vistnok selsomt bugted,
Men dog en Vinding gav mig hvert Forliis.
Jeg føler nu, at Himlen har mig tugtet,
For mig paa Verdens Gang at gøre viis;
Jeg føler og, at Straffen den har frugtet,
Ja denne Styrked være Lov og Priis!
Nu aabner Lykken atter sine Arme;
Det Bryst, som stivnet var, vil nu den varme.

Med disse Tanker — Vent, o Læser, ikke,
At noget Usædvanligt nu der skeer,
Af den Natur, man i Romaner seer,
Hvorpaa du stirre kan med aabne Blikke;
Det Eventyrlige vil ei sig skikke
For Tider, hvor man Eventyr beleer.
Kun hvad i Livet hændes her der vanker;
Herpaa bered dig nu med disse Tanker —

Med disse Tanker satte han sig ned,
Og skrev med Ord, som ind ret kunde trænge,
Til fem ham længst bekjendte Mænd om Penge,
For qvit at blive sin Elendighed.
I deres Huus han kommen var saalænge,
Saa gode, saa humane han dem veed;
Og deres Penge gik jo ei tilspilde,
Sit Æresord til Pant han sætte vilde.

Han skrev saa inderligt, han skrev saa rørende,
Paa Sprog af Skriften selv blev ikke spar't,
For at bevise for den anden Part,
At det at gøre vel, var saa velgjørende.
Hans Stiil var imod Enden saa forførende,
At Resultatet stod ham selv saa klart,
Især da Lykken han jo fristed ikke,
Ved blot til Een Epistolen at skikke.

Da Brevens var borte, han anvendte
 Sin Tid til Planer for sit Fremtidsvel:
 Først vilde han betale al sin Gjæld
 Til sidste Skilling redelig med Rente;
 Saa hos sin Skræder gode Klæder hente,
 Saa ikke meer sig slide reent ihjel,
 Men ganske let i Skolen sig belaste,
 Og saa paa Theologien ret sig kaste.

Det var hans Villie -- meer end Villien driver
 Sit Spil dog med hans Tanker Ønskets Magt:
 Paa Vink af sin Forstand han knap gav Agt,
 Mens Tæilen heelt han Phantasien giver,
 Til den en gylden Fremtid har ham bragt,
 Og stor og større Sæbehøhlen bliver.
 Paa den og paa dens farverige Skin
 Som blendet stirred han med henrykt Sind.

Thi ei blot seer han sig, ved Hjælp af Penge,
 (Den nervus rerum, der i Alt maa til)
 Igjen blandt Venner, som han svigted længe,
 Igjen Acteur i Livets glade Spil;
 Men Ønsket hver en Skranke selv maa sprænge,
 Som evig ham fra Clara Hjerne vil:
 For Tidens Magt Umuligheden svinder --
 Saae ei man Præster før gift' med Grevinder?

En Aften nu, da han fra Skolen kom,
 Fem smaa Billetter paa sit Bord han skued,
 Og som et Lynslag vexled Haabet om
 Med Frygten, der fra Brevens ham trued.
 Ved Synet af dem fast hans Hjerter grued,
 Han vidste jo, at afsagt var hans Dom.
 Han op og ned ad Gulvet længe vandred,
 Til Frygten atter sig til Haab forandred.

Da til sig selv han talte (Ganske fri
 I denne Monolog han fandtes ikke
 For et sædvanligt Selvbedrageri):
 Jeg i min Skjæbne vil mig rolig skikke!
 Jeg Gunst ei venter af Fortunas Blikke,
 Jeg forudseer, hun gaaer mig her forbi.
 I disse Ord den gamle Tro vist kjendes:
 Hvad ei man venter, det just snarest hændes.

Nu aabned Brevens han eet for eet,
Og rask han overfløi de første fire,
Som, uden dem at gennemlæse tiere,
Han kasted hen --- hvorpaa han pusted lidt,
Da med et Suk, hvorved hans Sjæl blev friere,
Og med et Blik, saa brændende og hedt,
Han saae mod Himlen, mens han greb det femte;
Men det er sandt, de fire Svar jeg glemte.

Det første lød: At selv man monne trænge,
Befyngt under svære Skalters Last;
Det andet lød: At alle løse Penge
Desværre var fornylig satte fast;
Det tredje: At man Kassen vilde sprænge,
Hvis man saa stor en Sum trak ud ihast;
Det fjerde: At Asylerne de slugte,
Hvad si til Kone, Børn og sig man brugte.

Det femte Brev, hvorved just Adams Øie
Nu halvt omtaaet som idrømme hang,
Paa cengang blidt og philosophisk klang,
Og her dets Slutningsord jeg gjengi'er nøie:
De vil vist ei, Hr. Homo, jeg skal føie
Paa Hovedets Bekostning Hjertets Trang;
De sikkert her mit Grundprincip vil skaane,
Der mig forbyder Penge ud at laane.

Gid Pokker slige Folks Principer tage!
Det er det Eneste, jeg svare kan,
Thi Adam selv er ei til Svar istand.
Gid de, der sødt i Ord sig selv behage,
Mens Næstens Sidebeen i Stormen knage,
Gid ud de fra det tørre, trygge Land
Engang paa Dybet ogsaa maatte komme!
Jeg vedder, deres Præken da var omme.

Gid de, som ei med Andre ville dele
Af deres Overflod en ringe Part,
Forlise snarest mulig maae det Hele!
Gid de, som vil den egne Kage mele,
Men neppe unde Andre Brødet bart,
Ved selv at sulte maae omvendes snart!
Gid de, som Godt vil gjere, men med Maade,
Belæres maae ved selv at be'le om Naade!

See, det er Ønsker, som er christelige!
 Men dermed ei til Hensigt dog jeg har,
 Det allermindste Stødende at sige
 For hine Hædersmænd, som nys gav Svar.
 Til deres Vægning Grund der sikkert var,
 Om end den givne just ei gjaldt saa lige;
 Som for Exempel, at Caution og Pant
 Sig ei med Adams Æresord forbandt.

Thi skal et Æresord realiseres,
 Da bringes sjelden Meget ud deraf
 For begge Parter, som det tog og gav.
 Som oftest jo af Æren strax falleres,
 Og Creditor, hvem Bø et extraderes,
 (Der her er Ordet) mister da sit Krav;
 Thi hvad er nu selv Løfter, som besvores?
 Kun Luft og Lyd! O tempora! o mores!

Men til vor Helt igjen! Hans Sjæl fornemmer
 Den samme Svimmel som idrømme, naar
 Man synes, at paa Fjældets Rand man staaer,
 Der synker, mens imod man Foden stemmer.
 En Afmagt følte han i alle Lemmer,
 Som ham det nære Fald i Dybet spaaer;
 Men fra hans Læbe kom der ingen Klage,
 Skjøndt Veiret tungt og mat han hørt drage.

Ret følte han, at ude nu det var;
 Thi altfor spændt var Haabets Bue bleven,
 Dens Fjerkraft til det Yderste var drevn,
 Saa ham Tilbageslaget reent beta'er.
 Saa stærkt forceert var Sjælens indre Leven,
 Saa heit i Tillid haa sig svunget har,
 At ned han faldt, paa hver en Hjælp forsagende,
 I Følge Tyngdens Lov i Part tiltagende.

Den første Virkning var, at han opgav
 De fleste Skoletimer, og alene
 Beholdt et Par, for dermed at fortjene
 Den Føde, hvorpaa Livet gjorde Krav.
 Hvi skulde han sin Virksomhed forgrene,
 Naar Flidens Frugter aldrig dog faldt af?
 Hvi — medens det flød ud til alle Siderne —
 I Karret helde Vand som Danaiderne?

Den anden Virkning var, da til at tænke
Han næsten hele Dagen nu fik fri,
At sig tilbunds hans Tanke kunde sænke
I Dybet af en sort Melankoli.
Her Led for Led den danned sig en Lænke,
Som snart han selv og Alting smægter i;
Hvis Kjæder Dag for Dag sig mere stramme,
Saa hver Bevægelse tilsidst de lamme.

Hen over Jorden skuer han at rulle
Den Seiersvogn, paa hvilken Skjæbnen staaer
Med begge Hænderne af Spirer fulde,
Som ud i Menneskenes Liv den saar.
Den rynker Brynet -- Alt er Nat og Kulde;
Den smiler -- frem i Straaler Solen gaacr;
Lig Storm hen over Slægterne den bruser,
Og Hjulet under den hvert Hjerter knuser.

Hvor kan han i sit eget Liv nu fatte
Inconseqvenserne, som aldrig han
At finde Nøglen til var før istand;
Og hvor han fast sig i den Tro nu sætte,
At Livets Stød ei Sjælen blot udmatte,
Ei Tankelivet blot paavirke kan,
(Da Liv paa Liv maa kunne Virkning have)
Men og maa gjøre Villien reent til Slave.

Min Villie vel regerer i mit Bryst,
Men skal der handles, intet meer den mægter,
Saa denne Frihed gi'er en fattig Trøst.
Mod Skjæbnen, som omfatter Jordens Slægter,
Forgjæves i min Afmagt kun jeg legter;
Thi hver Tilskikkelse af Sorg og Lyst,
Hver Tilstand, som af Skjæbnen ny beredes,
Mig og mit Hjerte danner anderledes.

Bestedt i Nød, jeg sørge maa -- i Lykke
Min Sjæl nødvendigviis sig føler glad;
Mit Mod henviisne maa i Modgangs Skygge,
I Modgang styrkes det ved Haabets Bad;
Folks Kjærlighed mit Hjerte maa henrykke,
Ved Krænkelser opvækkes maa mit Had;
Saa Skjæbnen just min Villie frem maa kalde:
Er Graven gravet, maa jeg i den fælde!

Saa tænkte nu vor Helt, men anderledes,
 End her det gives kan, med Kraft og Ild;
 Thi hans Tilværelse jo staaer paa Spil,
 Hans Undergang det er jo, som beredes.
 For hver en Tanke, hvorved Hjernen hedes,
 En bitter Følelse der kommer til,
 Og kun paa Tid og Time nu han grunder,
 For, efter Skjæbnens Villie, at gaae under. —

Det var en Sommeraften i August,
 Og som et Net hen over Hovedstaden
 Tusmørkets Skyggesler sig bredte just:
 Da mellem Folk, der fyldte Promenaden,
 Han halv fortvivlet drev omkring paa Gaden,
 Imedens Aftenluftens milde Pust,
 Og Lyd af glade Stemmer, som han hørte,
 Alt meer og meer op i hans Hjerte rørte.

Hør, hvor de fryde sig, de blinde Daarer!
 Han sagde ved sig selv, mens frem han gik:
 De see ei Pilen, som maaskee dem saarer
 Imorgen med det dødelige Stik.
 Bag dette Latterskilt sig skjule Taarer;
 For Mennesket det er en gammel Skik,
 At vise frem hvad ei hans Indre mener,
 Thi Løgn og Sandhed lige tro han tjener.

Da hans Kritik først her var under Seil,
 Den hverken Himmel eller Jord forsmætte:
 Saae op han, fandt ved Skaberan han Feil,
 Der selv var salig, mens hans Skakning tømte
 Den bitre Drik, hvortil han streng den dømt;
 Saae ned han, blev Alverden ham et Speil,
 Der Menneskenes Indre røt ham klared,
 Mens Haardhed, Falskhed, Løgn det aabenbared.

Af sliig Betragtning Giften ud han drager
 Som af en galdefyldt og bitter Rod;
 Og ved et Gadehjørne just han stod,
 Hvor Maal af sin Elendighed han tager,
 Mens Tankerne, hvis Braad hans Hjerte nager,
 I deres Løb ham ingen Hvile lod;
 Thi hver en Slutning altid længer ruller —
 Da rørte Nogen bagfra ved hans Skulder.

Fr. Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg. II. 9

Han vender sig — en pyntet, pudset Pige
Han seer at strække Haauden mod sig hen,
Og mens i Fart hun ta'er den bort igjen,
Fortroligt hviskende hun høres sige:
De staaer saa eensom her, min smukke Ven,
Og efter Selskab synes De at hige:
Hvad om vi begyete, til fælles Gammen,
Slog Arm i Arm nu vore Pjalter sammen?

Ja, vore Pjalter! det just Ordet var;
Ved Bylden akkurat du her har prikket!
Han svarer, kjendende paa Øieblikket
Den Art af Skabning, som han for sig har,
Hvis Dragt af lurvet Pynt var sammenfikket.
Ham under Armen Nymphen hurtig ta'er,
Og Begge gjennem Gaderne nu vandre,
Mens deres Curs bestandig de forandre.

Først stræbte Damen, medens rask hun spogte,
At muntre lidt hans melankolske Sind;
Men da hun saae Forsøget blev til Vind,
Hun sine Yndigheders Magt forsøgte.
Hvergang de Begge kom forbi en Lygte,
Med sine brune Øine seer hun ind
I hans de blaae, der stirred som idrømme
Paa hendes, som blev meer og mere sømme.

Hvad tænker du om Skjønheden vel? du Gode!
Udbrod vor Helt nu med et bittert Smil,
Just som i Strædet ved et Huus de stode.
Jeg — svarede hun — den løbe lod April,
Hvergang den spurgte, om ei her der boede
En Jomfru med en gylden Elskovs-Pil.
Paa denne Viis i mig den ei fik Fingre.
Her loe hun op, saa høit det monne skingre.

Forresten, hvis min Sæde det behager,
Jeg gjerne saae, at Verdens Hals den brak;
Thi alt tilsammen er jo Rakkerpak,
Naar dig, min smukke Ven, jeg kun undtager.
En indre Sympathi til dig mig drager,
Saa for min Kjærlighed jeg kun vil Tak;
Og Andet er vist heller ei at hole,
Hvis her ei lyver Skabelon og Kjole.

Med disse Ord hun smitted ind ad Døren,
 Og Adam, som tilbage monne staae,
 Nu hørte som en Røst for sine Øren,
 Der sagde til ham: Efter hende gaa!
 Da nok engang han klarlig fik at høre'n,
 Sin Skjæbnes Vink i dette Tegn hun saae:
 Den rakte Haanden ham — han monne nappe'n,
 Og een, to, tre, han oppe var ad Trappen.

I Damens Kammer To for Een han faaer;
 Thi sammen boede her den sorte Trine
 (Et Navn, hvorfor hun takkede sit Haar)
 Med en Veninde, kaldet srukke Line,
 Der ikke mindre godt den Konst forstaaer,
 At plappre og i vilden Sky at hvine,
 Samt aabne vidt paa Gab sin lille Mund,
 Hvergang til Latter er den mindste Grund.

Med dem nu i fortroligt Compagni
 Gik Tiden for vor Helt med Fryd og Gammen.
 Naturligvils var Spøgen meget frit,
 Da det, som mindst man tænkte paa, var Skammen.
 Der var en Syngen, Dandsen og Opflammen,
 Thi begge Skjønne gik paa Frieri
 Til Adams Gunst med lige stor Ubøndighed,
 Og just paa modsat Viis af al Anstændighed.

Men, som det hedder i Romaner: »Haste
 Forbi den hele Scene rask jeg vil» —
 Fremdeles: »Lad et Slør mig hurtig kaste,
 Mens Englen græder, over dette Spil» —
 To Talemaader, der staae lige faste;
 Saa dækker Scenen med de Ord jeg til:
 Vor Helt i Nøden havde Venner faaet,
 Af hvem han blev erkjendt, om ei forstaaet.

Og lad det Ingen undre, at han fandt
 Sligt Selskab skikket til sin Sorg at lindre;
 Her lod dog Ord, som kunde Tanker hindre,
 Og Tiden, før i Stilstand, hen dog randt.
 Det var dog Mennesker og intel Mindre,
 Det var dog Levende han var iblandt,
 Og — om end hverken noble eller rene —
 Det var dog Hjerter — han var ei alene.

•

Den smukke Line og den sorte Trine,
Uvante til det Syn de skued her,
Fik Dag for Dag ham Begge mere kjær,
Og kaldte ham i deres Sprog: den Fine.
Vel fandt de mangengang den Fine sær,
Naar han hos dem sad taus og mørk af Mine;
Men dog sig høilig hædred følte de,
Ved i Studentens Selskab sig at see.

Især var Line reent i Adam slaaet.
I hendes heftige, forventte Sind
Den Tanke havde dybt sig prentet ind:
At hendes Blik til Hjerte var ham gaaet,
At hun til Arv og Eie havde faaet
Ham heel og holden her, med Sind og Skind.
Sin egen Utroskab hun reent forglemte,
Og Tonen høiere mod Trine stemte.

Tilsammen dannet som en lovløs Stal
De med vor Helt, og tidt i blind Forhærden
De Allesammen skare løs paa Verden,
Som paa en ond og fjendilg Potentat.
Her hørte han med Gru og med Fortærden
(For andet Tidsfordriv som Surrogat)
Om begge Pigers Eventyr en Melding,
Om deres Liv en sørgelig Fortælling.

Men naar Medlidenhedens Stemme rørte
Ved slig en Skildring dybt sig i hans Bryst,
Da pludselig han Begges Latter hørte,
Og til at trøste dem han tabte Lyst.
Da deres Hat og Shawl de ham iførte,
Og, talende med Mandfolks grove Røst,
De viste ham, hvordan i Aftenstunden
De fine Herrer Bladet tog fra Munden.

See, saadan selv du tale skal, du Fine!
De føied til, og ikke sidde mørk
Og mule som en Hedning eller Tyrk,
Der just har Hoved- eller Mavepine.
Der har du Flasken! ved en Slurk dig styrk,
Og lad os atter see din milde Mine!
Du er jo en Student! Viis, at du
Ei præke blot, men kysse kan endnu!

Saa talte de -- og vel til bedre Stemme
 Og andre Toner var hans Øre vant;
 Men naar i Aftenskumring han sad hjemme,
 Og mørke Tanker Nettet om ham spandt,
 Og smægtende han ikke kunde glemme,
 At Livets Kilder end i Verden randt:
 Da higed fra sit Dyb han op mod Fladen;
 Da syntes ham, han maatte ud paa Gaden.

Men naar han nu paa Gaden stod, og saae,
 Foruden Ord og Blik paa ham at spilde,
 Den hele Verden kold forbi sig gaae:
 Da syntes ham de Toner, som saa ilde
 Ham sidst for Øret klang, medet saa milde,
 Og saa oplivende at høre paa.
 Da slog en Streg han over alle Minder,
 Og søgte op igjen de to Veninder.

Vel svandt paa Øieblikket Illusionen,
 Saasnart han ind ad Døren kun var traadt;
 Vel skurrede atter i hans Øre Toner,
 Og det, som nys lød mildt, klang nu ham raat.
 Men hvad der banded Vei for en Forsonen,
 Var ikke Vanen blot -- var ikke blot
 At Tiden randt, men at enhver Beklagelse
 Hos Line fandt den varmeste Deeltagelse.

I saadant Selskab drev vor Helt nu hen
 Tre, fire Maaneder, halv som bedaaret,
 Halv som bedøvet, mens bestandig Saaret
 I Dybet af hans Hjerte bløder end.
 Det er en Aften ud paa Efteraaret
 Da før den gode Læser jeg igjen
 Ham fører frem paa begge Pigers Kammer,
 Hvor Øvnen buldrer og hvor Praasen flammer.

Den lyser op for Alt med døsig Glands.
 Omkring paa Væggen i Uorden hænge,
 Som Garnitur ved begge Damers Senge,
 Strømper og Skjorter, Silkeskjørt til Dands,
 Kraver og Kapper i en broget Krands,
 Der til at friskes op dog stærkt kan trænge.
 Et Toiletspeil, slaaet halv itu,
 Et Billed os af Scenen viser nu.

Paa Gulvets Midte Bordet er placere,
Og der, imod hverandre bøied' ind,
Sees Adam med en huul og blegnet Kind,
Og Trine stærkt med Farve coloreret,
Og Line med et Haar paa Grøsk friseret,
Og Øine glimrende ved Lysets Skin.
Paa Bordet hos dem staaer en Punschebolle,
Og Kort i Haanden alle Tre nu holde.

Couleur du sveg! til Line Trine siger.
Nei det er dig, der svares, thi hvor sødt
Har ei det Gule du malt op med Rødt.
Jeg spiller ei, hvis længere du aviger,
Gjenmæler Trine, over Skosen stødt,
Hvorpaa til Adam himmelhøit hun skriger:
Har nogentid du saadan Flanser søet?
Hun har Spardame! Hun skal ha' en Beet!

Nei, ikke sandt, med mig du holder her?
Fortrolig til vor Helt sig Line vender.
Jeg finder ei — saa han i Striden kjender --
Den hele Sag det mindste Skjendemaal værd.
Men det gjør jeg! Mig er det, som sig brænder!
Mit Spil forplumrer hendes Fif især!
Saa skriger atter op den sorte Trine,
Og Gjensvar bli'er ei skyldig smukke Line.

Det blev til Alvor. Adam han skal dømme;
Thi Begge appellere til hans Dom
Med Ord, der styrted frem i rige Strømme,
Alt som de Begge meer i Harnisk kom.
Processen hører paa han som idømme,
Da ei dens Udfald stort han brød sig om.
Paa Stolen læn't tilbage taus han nipper
Til Glasset, som af Haanden ei han slipper.

Men halv bebreidende til ham sig vendte
Nu Line, der sig høiest elsket troer:
Naa, Adam! tal til hende dog et Ord,
Du er min Kjæreste, hav det i Mente.
At du mig hjælpe skal, jeg vel fortjente,
Da jeg oprigtig Elskov dig tillsvor.
Mens saa hun taler, Trine Glasset tømmer,
Og nu, da Line standser, frem det strømmer:

Din Kjæreste! Nei, hvilket bandsat Vaas!
 Hvem har dig denne Løgn paa Ærmet bundet?
 Man hører nok, du taler som en Gaas.
 Min Kjæreste han er! Jeg har ham vundet;
 Det meer end een Gang tydelig vel saas;
 Desuden har paa Gaden jeg ham fundet.
 Hei! svar mig, Adam! Er du ikke min? —
 Han mumler: hverken hendes eller din.

Hvad, ei min Kjæreste? min Kjærest' ei?
 Og jeg, som for min Øiesteen dig kalder,
 Min Hjertensfryd og Trøst i Ungdomsalder —
 Ta'er Line atter klagende pævel;
 Hvorpaa med Kys hun ham om Halsen falder,
 Og spør bønlig til: Siig ikke Nei!
 Knuts ei det Haab, hvoraf jeg Alt mig loved!
 Dog han bestandig rysted paa sit Hoved.

Da om sin Kjærlighed ham Pigen minder
 Med Ord saa gode, som hun kun dem har;
 Men da endnu han tøver med sit Svar,
 Hun sukker dybt, og ned med eet der rinder
 En Strøm af Taarer over hendes Kinder,
 Ved hvilket Syn det ham i Hjertet skar.
 See, siger hun, mens stærkere hun græder:
 See, hvor du gl'er mig Sorger, din Forræder!

Mens saa i Taarer Line sig udtømmer,
 Staaer Trine, som i Sligt ei fandt Behag,
 Og over Scenens Ømhed fødte Nag,
 Ved Siden af, og bittert dem bedømmer.
 Snart heit hun leer, snart hidsig hun sig rømmer,
 Snart ta'er af Bollen hun et dygtigt Drag.
 Bestandig til et Indhug fix og færdig:
 Da faaer en Tanke hun, just hende værdig.

Der har du Noget, som en Griis kan skolde!
 Med eet hun raaber, blussende og hed,
 Idet den hele, fulde Punschebolle
 Hun over Lines Hoved helder ned.
 Men Line, som i Favn just monne holde
 Vor Helt, ham pludselig bortstøder vred,
 Og knytter Haanden, mens hun siger: Grumme!
 Hvorfor mod mig er dine Læber stumme?

Her foer hun op med Hviin og vilde Skrig
Mod Trine, som stod smilende af Galde.
En ung Mænade syntes nu hun lig;
Thi hendes Hæar sig havde oplest alle,
Og ned om hendes Skuldre vildt de falde,
Mans Kind og Øie flammer som til Krig.
Heit hendes Hjerte steg, og Vreden svæved
I Skyer om Panden, da sin Haand hun hæved.

De tvende Damer kom: i Haandgemæng,
Og tumlede, ved Kampen ret gjort vilde,
Hen fra den ene til den anden Seng,
Vor Helt forsøgte beggeto at skille,
Idet han med en Stemme, barsk og streng,
Dem bød at skamme sig og være stille;
Hvorpaa han hurtig mellem Begge foer,
Men over ham hvor regnede der Ord!

Hør bare, hvor saa kjækt og stolt han snakker,
Ret som han havde at befale her,
Den Stodder og den jammerlige Prakker,
Der knap i sine Buxer Seler bær' —
Saa raaber sorte Trine til sin Makker.
I Raseri dog Line kom især;
Hun Kniven griber, som paa Bordet ligger,
Og efter Adam hen med den hun stikker.

Derhos hun skriger: ds du skal, Forræder!
Du, som min Elskov skjændelig bedrog,
Dit Hjerteblood at see, min Sjæl nu glæder!
Her Kniven efter ham igjen hun jog,
Og han, sig dækkende med sine Klæder,
Om Bordet rundt ihast nu Flugten tog,
Forfulgt af begge Furier — da hændte sig,
Just som han Døren naaer, at Bladet vendte sig.

Thi medens Trine vedblev heit at skjælde,
Smed Line Kniven langt i Stuen hen,
Og kasted op sig til hans Bryst igjen,
Som vilde Smerten hende overvælde.
Ak! sukker hun: for Ret lad Naade gjælde!
Forlad mig ikke! Vær endnu min Ven!
Jeg har mig sat det fast i mine Tanker,
At i min Nød du være skal mit Anker.

Ja -- blev hun ved -- ifald du for en Anden
 Forlader mig, saa har jeg ingen Trøst;
 Jeg troer jeg da vil kaste mig i Stranden,
 Hvortil jeg somme Tider ret har Lyst.
 Imellem gaaer jeg næsten fra Forstanden,
 Jeg føler som et Helved i mit Bryst,
 Som om et Spyd der sad, hvis Od mig saarer;
 Her styrted atter frem en Strøm af Taarer.

Hvordan vi har holdt sammen, ei du glemmel
 Paany med bønligt Blik begyndte hun,
 Og med en hulkende, bevæget Stemme.
 Tilgiv for denne ene Gang mig kun!
 Jeg nok skal blive god! Du skal fornemme,
 At ei jeg, som du troer, er hadsk og ond! --
 Ei herligt Suk vor Helt steg op fra Barmen,
 Men fastere hun kun ham holdt i Armen.

O, slip mig ei i Nøden! Slip mig ikke!
 Svigt ei det Haab, som kun paa dig er byg't!
 Her kom et Udtryk der i hendes Blikke,
 Som var hun i den dødseligste Frygt.
 En Braad i Hjertet Adam følte tryk't,
 Dog lod han den Ulykkelige ligge;
 Thi pludselig med Magt han løs sig sled,
 Og flod af Døren ud, ad Trappen ned.

Der stod han nu paa Gaden uden Hat,
 Men dog Novemberkulden ei han føler;
 Han syntes just, at Blæsten Luen køler,
 Der meer og meer greb i hans Hjerte fat.
 Med hjem at gaae han paa sin Vandring nøder,
 Endskjøndt det længe stunded imod Nat.
 Hans Sjel var i sin Grundvold bleven rystet,
 Og mere frit i Stormen svulmed Brystet.

Igjennem Gader han og Stræder vandred,
 Imens sig selv han som et Fartøi saae,
 Just som ved Nat paa Klipperne det kantred.
 Han vidste nu, han under skulde gaae;
 Han hørte som sin sidste Time slaae,
 Alt mens sin Gang bestandig han forandred
 Paa Velen fremad, uden Rast og Ro;
 Saa kom tilsidst han ud til Langebro.

Hen over Plankerne han langsomt gik,
Mens gennem Natten opad mod det Høie,
Hvor intet Trøstens Lys han skue fik,
Han løfted i Fortvivlelse sit Øie.
Ja, udbrod han, Idet med sænket Blik
Ud over Broen han sig monne bøie:
Nu veed jeg det — mit Løb jeg har fuldendt!
Sin Afskedahilsen Livet har mig sendt.

Paa mig hun byggede — Ulykkelige!
Du bygged ei engang dit Haab paa Sand;
Du lagde Grunden paa det bløde Vand,
Hvis Piller sieblikkeligen vige.
O, hvilken Jammer dog paa Jorderige!
Langt over hvert Begreb og al Forstand.
Til al sin Nød er altfor lille Jorden,
Derfor saa stort og dybt er Havet vorden.

Dets Røst mig kalder — ud dets Favn er bredt;
Det alt har løftet op sit bløde Dække,
For, naar det sidste tunge Skridt er skøet,
Hen over mig det sagtelig at lægge.
Dybt i dets Skjød skal ingen Dag mig vække,
Hvis Morgenlys med Skræk jeg tidt har seet;
En Fredens Stjerne — det kan ikke feile —
Skal der i Mulmet for mit Blik sig spille.

Hvi tøver jeg? For Vaien hæves Bommen;
Til bort at flygte kun er stakket Frist.
Ind i mit Øie Døden seer saa vist:
Jeg føler det, min Time den er kommen!
Hør Stormens Hyl! Høit lyder deri Dømmen,
Og høiere slaaer Bølgen op end sidst;
Den vil sit Offer gribe — Bort fra Nøden!
Fremad er Fred, og bag mig kun er Døden!

Paa Broens Røkværk op i Fart han steg,
Og begge Hænder fast hans Øine dække,
At intet Glimt af Verden skal ham vække:
Da pludselig en Røst der bag ham skreg,
En Haand han føler i sin Arm at trække,
Og som idrømme han tilbage veg.
Paa Broen staaer han atter, hvor den Anden
Tilraaber ham: Hvad! Er De fra Forstanden?

Dybt følte Hjertet han i Barmen bæve,
 Da stivt den Fremmede her paa ham saae,
 Og hurtig nu en Udfugt fandt han paa.
 Men medens den ei Mandens Tvivl kan hæve,
 Vil Svar maaskee man paa det Spørgsmaal kræve:
 Om virkelig da druknet Helten laa,
 Hvis ei, til Lykke, Manden havde skreget? —
 Hvo veed det! Vist det er, han talte meget.

Han ilte hjemad, stedse fulgt af Manden,
 Som, hværgang han sit Hoved dreied om,
 Bestandig sig tilsyne lod, og som
 Først ved hans Port gik over i en anden.
 Var det min Genius, som paa Afgrundsranden
 Til Redning synlig mig imøde kom?
 Saa hvisked Adam, hvem nu Kulden lammer,
 Da ned han sank paa Sengen i sit Kammer.

Ei op fra Leiets stod han Dagen efter;
 Hans Liv var saaret inderst i sin Rod.
 En hidsig Feber som en Gift sig hefter
 Til hver en Draabe af hans unge Blod.
 Udtømte var hans Sjæls- og Legemskræfter,
 Og villieløs han bort sig føre lod
 Ad Undergangens Vei som af en Kæmpe,
 Hvis Raseri han møgted ei at dæmpe.

Det var ham, som hans Hoved blev til Steen,
 Saa midt i Løbet alle Safter nøle;
 Som droges Marven ud nu af hans Been;
 Som kunde Intet meer den Brand nu køle,
 Der i hans Aarer løb fra Green til Green.
 Bedøvet syntes han at kunne føle,
 Hvordan i Gjæring vidt, og som i Had,
 Alt løstes op i ham og skiltes ad.

Mens saa hans Legeme laa underkuet,
 Sød Sjælen dybt i Frygt, men dog i Ro,
 Tilbagetrukken inderst i sin Bo,
 Hvis Vold af Livets Fjende haardt blev truet.
 Udad mod Kampen spældende den skued,
 Og naar til Angreb Fjenden slog en Bro,
 Og i dens sidste Skjul den søge vilde,
 Trak den end meer sig sammen, angst og stille.

Men stærkt betrængt den styrted tidt iblinde
Som reent afsindig sig i Striden frem,
Og kjendte da ei længer Ven fra Fjende,
Men i sit Vanvid blandte sammen dem.
Da kæmped den mod Phantasi og Minde,
Og atred med Drømmen i dens dunkle Hjem;
Medseet den sig besindede: sky, men rolig,
Den sad igjen og speided i sin Bolig.

Imellem Liv og Død fast tred've Dage
Saadan paa Sygeleiet Adam laa.
Han syntes tidt, at kjendte Træk han saae,
Og tidt en Røst han hørte sig beklage;
Men alle Indtryk svandt igjen saa fage,
Og alle Syner hvilte Taage paa,
Indtil en Morgen, da bevidst han hæved
Igjen sit Blik, der langsomt rundt nu svæved.

Først studsed han, og kjendte kun med Mele
Sit eget Kammer, hvori Solens Skin
Heelt lifligt gjennem Ruderne brød ind;
Saa sine Hænder han betragted nøie —
Var der endnu en Taage for hans Øie?
Af begge kun er levnet Been og Skind;
Saa imod Stolen hen hans Øjne gilde —
Hans Moder sidder stille ved hans Side.

Er Alt en Drøm? En Drøm, nei, er det ikke!
Hun rækker jo til ham sin bløde Haand;
Ved ham jo hænge fast de milde Blikke,
Hvori saa klart sig speiler hendes Aand;
De ved hinandens Hjerter ømt jo ligge,
Og hendes Arm ham bærer som et Baand:
O, til hans Bryst hvor strømmed der en Varme!
Taus græd han lang Tid i sin Moders Arme.

Du her! Hvordan? — Behøves der Forklaring?
Hun havde længe gennem Sløret seet,
Der over hvert et Brev fra ham var bredt
Og havde lagt Erfaring til Erfaring.
Ikkun ved Omsorg for et Livs Bevaring,
Som sit hun skyldte, var Forhaling skeet.
Først da den gamle Provst nød Gravens Hvile,
Hun kunde hid til Bistand Sønnen ile.

Men — afbrød hun hans Spørgen med et Smil —
 Men flere Kræfter ei paa Ord du sætte;
 Hvorpaa hun lægger Puden ham tilrette,
 Og føler til: nu blødt dit Hoved hvil! —
 Hvor følte Adam Sjælens Vinger lette!
 Han lukked begge Øine til med Ill,
 Og svæved under Tanker, blide, ømme,
 Omkring i Rosenskyer og gyldne Drømme.

O Læsart! Var du nogensinde nær
 Din Undergang, da har du og erfaret,
 Naar frelst du vaagne, for Døden sparet,
 At dette Liv er vel at leve værd.
 Har du Erindringen endnu bevaret
 Om dette Haabets nye Morgenskjær,
 Da har du kjendt, hvordan et Hjerte banker,
 Naar Barn man bli'er igjen med voxne Tanker.

Da har i Sandhed du en Forsmag faaet
 Paa Sjælens Nydelse, naar af sin Grav,
 Hvor Støvet strengt gjør gjældende sit Krav,
 Den op til Herlighed igjen er staaet;
 Naar gennem Død den ind til Liv er gaact,
 Hvor hver en Byrde den har kastet af,
 Mens som en Fugl, paa lette Vinger baaren,
 Den føler hjemme sig igjen i Vaaren.

Hvad var mod denne Frihed Jordens Fængsel?
 Hvad imod Glædens Morgen Sorgens Nat?
 Hvad Hjertets Ønsker og dets hede Længsel
 Imod Lyksalighedens vundne Skat?
 Hvad var den lange Vandrings Kamp og Trængsel
 Mod Fredens Hjem, hvor Seirens Maa! er sat?
 Hvad var — er ikke Haabet selv Beviset —
 En jordisk Skærmsild imod Paradiset?

Af dette Paradiis der faldt et Skin
 I Adams Sjæl, da meer og meer han vaktet,
 Da Livets Frugt igjen ham sparsomt raktet,
 Og atter han dets Friskhed suged ind.
 Med nyfødt Sands og Smag paa Alting agtes,
 Det Mindste selv gav Næring til hans Sind;
 Af hvert et Indtryk følte han sig dvæget,
 Af Alting stille rørt og blidt bevæget.

Han kunde sidde hele Timer rolig
I Vinduet, og ei sig føle tom,
Imens hans Blik paa Gaden snart flø om,
Snart paa en Sky i Luften stirred trolig.
Naar Lygterne blev tændt -- naar i en Bolig
Om Aft'nen hos en Gjenbo Lys der kom,
Da vinked mildt dets Skin ham som en Stjerne,
Hvis klare Blinken Øiet fulgte gerne.

Da forekom ham Skabningen saa rig,
Saa undtømmelige Livets Goder,
Da blev ham hvert et Menneske en Broder,
Idet hans Hjerte stærkt udvidet sig.
Den hulde Røst, som udgik fra hans Moder,
Ham forekom en Engels Stemme lig,
Og som en Drøm hans Fortid syntes vige
For ham, der sad i Fredens stille Rige.

Thi lig en Skytsaand skjermende hans Bryst,
Hans Moder vandred om ham trofast, stille.
Hun læste for ham med sin søde Røst,
Og naar han hellere saa tale vilde,
Da sugede hans Øre Fryd og Trøst
Af hendes Tales altid rige Kilde.
Hver Dag steg meer og meer i Tankens Hjem
Det brudte Haab i nye Spirer frem.

Naar Dagen helder, ofte Arm i Arm
De op og ned ad Gulvet vandre Begge,
Og mungen Sandhed hørtes hun at lægge
Ham da paa Hjerte med en Stemme varm.
Ei Religionen til hans Sjæl at skrække
Hun brugte, men til Læge for hans Barm;
Hun søgte kun hans Indre op at lukke,
For ved dens Trøst at dæmpe blidt hans Sukke.

Men tændes Lampens Lys i Aft'nen Stund,
Da gjerne ved Claveret hun sig sætter,
Og huldt en Krands af Toner om ham fletter,
Hvis Echo klinger op fra Sjælens Bund.
Tidt sang de Psalmer eller smaa Duetter
Meest af idyllisk Farve, da med Grund
Vor Helt for det Romantiske var bange;
Saa lød en stille Aften deres Sange: